

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Evy Lukotkové, v právní věci žalobce **J. Ch.**, zast. Mgr. et Mgr. Alenou Vlachovou, advokátkou se sídlem Husova 242/9, Praha 1, proti žalovanému **Krajskému úřadu Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 2013, č. j. JMK 84709/2013, sp. zn. S - JMK 6887/2013 OSP,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci a obsah napadeného rozhodnutí

[1] Žalobce se žalobou ze dne 23. 9. 2013, doručenou Krajskému soudu v Brně téhož dne, domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Brna, a to platebnímu výměru č. 12/02/012880, č.j. ŽP/336619/12, ze dne 18. 12. 2012, a toto rozhodnutí potvrdil. Jednalo se o platební

výměr na místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a využívání a odstraňování komunálních odpadů za rok 2012 (dále jen „místní poplatek“).

[2] Žalobce, nar. X, byl od roku 2004 na základě rozhodnutí soudu umístěn v ústavní výchově, konkrétně v Dětském domově Boskovice. Důvodem bylo, že jeho rodiče nebyli a nejsou schopni zajistit jemu ani sourozencům ani základní životní podmínky nezbytné pro jejich rozvoj. Vzhledem k tomu, že žalobce dosud neukončil soustavnou přípravu na budoucí povolání studiem a je tedy nezaopatřenou osobou, uzavřel dne 14. 6. 2012 s Dětským domovem Boskovice smlouvu o poskytnutí plného přímého zaopatření zletilé nezaopatřené osoby po ukončení výkonu ústavní výchovy ve smyslu § 24 odst. 4 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních, a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Během svého pobytu v dětském domově se žalobce dozvěděl, že za dobu jeho pobytu zde mu byly magistrátem vyměřovány místní poplatky. Prostřednictvím své právní zástupkyně zaslal žalobce v listopadu 2012 správci poplatku žádost, aby mu byly doručeny písemnosti ve věci místního poplatku. Dne 18. 12. 2012 vydal Magistrát města Brna jako správce poplatku výše uvedený platební výměr za místní poplatek za rok 2012, který byl žalobci doručen prostřednictvím jeho právní zástupkyně dne 2. 1. 2013. Proti němu podal žalobce včas odvolání.

[3] Žalovaný odvolání neshledal důvodným a zamítl ho. Mimo jiné uvedl, že v poplatkovém řízení správce poplatku nemohl zohlednit případnou tvrdost zákona nebo obtížnou sociální situaci, neboť zde není zákonný důvod, který by to umožňoval. Ani konkrétní důvody, které žalobce uváděl ve vztahu ke své osobě, nebylo tedy možno vzít v úvahu. Správní orgány vycházely především ze zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (dále jen „zákon o místních poplatcích“) a dále z obecně závazné vyhlášky města Brna č. 18/2010 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále jen „vyhláška č. 18/2010“)

[4] Dle právní úpravy platné pro rok 2012 nebylo možno místní vyměřit v žádném případě zákonným zástupcům žalobce, neboť poplatková povinnost svědčila výhradně žalobci, a to v souladu s §10b odst. 1 zákona o místních poplatcích a ust. čl. 2 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 18/2010. Kritériem byl trvalý pobyt fyzické osoby na území města Brna. Žalobce nespadal do žádné skupiny osvobozených poplatníků. Umístění žalobce v ústavní výchově nebylo pro trvání poplatkové povinnosti rozhodné, rozhodná nebyla i tvrzená výchovná nezpůsobilost jeho rodičů, ani nezletilost žalobce b době splatnosti poplatku, což bylo 31. 5. 2012. Žalobce nabyl zletilosti 14. 6. 2012, po část poplatkového období tedy byl nezletilý, na existenci poplatkové povinnosti ani její výši to nemá vliv.

[5] Správce poplatku byl povinen vést řízení v souladu se zákonem o místních poplatcích po procesní stránce podle daňového řádu, což učinil. Nedopustil se porušení právního předpisu. Dle § 11 zákona o místních poplatcích, byl povinen vyměřit místní poplatky platebním výměrem, jestliže nebyly zaplacený včas nebo ve správné výši, a to ve stanovené lhůtě. Od tohoto postupu se správce poplatku nemohl odchýlit.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[6] Žalobce nejprve shrnul dosavadní průběh řízení. Zejména zdůraznil, že byl dlouhodobě umístěn v Dětském domově v Boskovicích, kde pobývá i po dosažení zletilosti, neboť je dosud nezaopatřenou osobou, neukončil ještě soustavnou přípravu na budoucí povolání studiem. Je přesvědčen o tom, že napadené rozhodnutí je nezákonné. Dle jeho názoru je ustanovení § 10b odst. 1 písm. a) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“), v rozporu s principy demokratického právního státu a s ust. čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Důsledkem je povinnost osob, které se v obci nezdržují, platit poplatek i za situace, že zde neprodukují žádný odpad. Řada občanů je také nucena platit náklady spojené s likvidací odpadu dvakrát. Jednou v obci, kde skutečně žijí a odpad produkují, podruhé v místě evidovaného trvalého pobytu. To, je i případ žalobce, který je dlouhodobě umístěn v dětském domově, který náklady na likvidaci odpadu hradí. Žalobce proto navrhl, aby soud předložil věc Ústavnímu soudu ČR s návrhem na zrušení tohoto ustanovení pro rozpor s ústavním pořádkem.

[7] Pokud by soud tento názor nesdílel, namítl žalobce, že v rozporu s ústavním pořádkem je interpretace tohoto ustanovení správními orgány. Předmětný místní poplatek byl žalobci vyměřen s odkazem na § 10b odst. 1 písm. a) zákon o místních poplatcích, neboť měl trvalý pobyt na území města Brna. Toto ustanovení nijak nerozlišuje poplatníky podle věku ani nezohledňuje, zda na místě trvalého pobytu poplatník skutečně bydlí a produkuje odpad. Důsledkem je, že stát a obec svou obecně závaznou vyhláškou stanoví některým osobám včetně dětí, které ani nemohou ovlivnit, na jaké adrese jsou hlášeny k trvalému pobytu, povinnost podílet se na úhradě nákladů odpadového hospodářství obce, ve které žádný odpad neprodukují. Ve své podstatě jde tedy o jakousi daň z hlavy, ke které je občan povinen v důsledku své pouhé existence, přičemž poplatníkem se stává již tím, že se narodil matce, která má evidován trvalý pobyt v příslušné obci. Takto konstruovaný poplatek je neslučitelný se základními principy demokratického právního státu.

[8] Žalobce je rovněž přesvědčen o tom, že platit daně a poplatky za děti je povinností rodičů a je to součástí jejich rodičovské zodpovědnosti, vyplývající z vyživovací povinnosti a z povinnosti spravovat jmění dítěte s péčí řádného hospodáře. V právním státě není možné, aby děti odpovídaly za to, že jejich rodiče nesplnili svou povinnost za dítě místní poplatek zaplatit. Skutečnost, že povinnost platit místní poplatek za nezletilé poplatníky mají zákonní zástupci, je dle žalobce zřejmá i magistrátu, který v ust. čl. 5 odst. 1 písm. c) obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 18/2010. Od místního poplatku je osvobozeno třetí a další dítě, které žije ve společné domácnosti s nejméně dvěma svými nezaopatřenými sourozenci a které v příslušném kalendářním roce nedosáhlo věku 15 let. Takové osvobození dává smysl pouze v případě, že magistrát vyměřuje místní poplatek a vymáhá jeho placení na rodičích jako zákonných zástupcích a nikoliv přímo na dětech.

[9] Postup správních orgánů, kdy byl vyměřen místní poplatek za rok 2012 žalobci, který byl v den splatnosti poplatku nezletilý a v místě evidovaného trvalého bydliště se nezdržoval, byl postupem extrémně nespravedlivým, v rozporu se základními zásadami humanity, morálky a demokratického právního státu a s ústavním pořádkem. Žalobce rovněž připomněl judikaturu Ústavního soudu, dle které orgán veřejné moci není vázán doslovným zněním zákonného ustanovení, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje ze závažných

důvodů účel zákona nebo některý z principů, jenž mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

[10] Žalovaný uvedl, že není oprávněn posuzovat soulad § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích s ústavním pořádkem.

[11] K námitce žalobce, že nabyl zletilosti dne 14. 6. 2012, tedy po uplynutí termínu splatnosti místního poplatku za rok 2012, žalovaný uvedl, že tato skutečnost nemá vliv na poplatkovou povinnost, neboť platná právní úprava v roce 2012 okolnost zletilosti poplatníka žádným způsobem nezohledňovala. Platební výměr byl žalobci doručen prostřednictvím právní zástupkyně dne 2. 1. 2013, žalobce proti němu včas podal odvolání, které bylo řádně projednáno.

[12] K námitce, že žalobce byl nucen platit poplatek dvakrát, jednou v městě Brně, kde měl evidován trvalý pobyt a jednou v rámci Dětského domova v Boskovicích, žalovaný konstatoval, že se nejednalo o dvojí platbu místního poplatku, ale o různé platby. Na území města Brna byl žalobce z titulu trvalého bydliště povinen platit poplatek dle zákona o místních poplatcích. Platba za komunální odpad v rámci Dětského domova v Boskovicích je platbou na smluvním základě s firmou provádějící svoz odpadu. Tuto platbu nehradil žalobce sám, neboť zde poplatníkem není. Na území města Brna je zaveden místní poplatek dle § 10b zákona o místních poplatcích a kritéria pro to, zda fyzická osoba je či není poplatníkem, jsou specifikována v tomto ustanovení a blíže mohou být upravena v obecně závazné vyhlášce. Kritériem, od kterého se poplatková povinnost odvíjí, je trvalý pobyt fyzické osoby v obci. Povinnost platit poplatek za komunální odpad není dle žádného z předpisů, ani dle zákona o místních poplatcích, ani dle obecné vyhlášky, vázána k množství vyprodukovaného odpadu ani k četnosti využívání služby odpadového hospodářství obce. Svou povahou je poplatek za komunální odpad daňovou povinností poplatníka, směřující do veřejného rozpočtu, bez adekvátního protiplnění ze strany správce tohoto rozpočtu.

[13] Žádnou z okolností týkajících se konkrétně žalobce nebylo možno v poplatkovém řízení zohlednit, neboť zde nebyl dán zákonný důvod, který by správci poplatku umožňoval prominutí poplatku.

IV. Replika žalobce

[14] Žalobce konstatoval, že vyjádření žalovaného je založeno na argumentaci, že nemohl postupovat jinak, než mu ukládala příslušná ustanovení zákona o místních poplatcích, zejména ust. § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích. Podle tohoto ustanovení „poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů platí fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt“. Žalobce zdůraznil, že důsledkem uvedené konstrukce je, že stát a obec svou obecně závaznou vyhláškou stanoví některým osobám, včetně dětí, které samy nemohou ovlivnit na jaké adrese jsou hlášeny k trvalému pobytu, povinnost podílet se na úhradě nákladů odpadového hospodářství obce, ve které žádný odpad neprodukuje, protože se na jejím území vůbec

nezdržují. Takto konstruovaný poplatek je neslučitelný se základními principy demokratického státu.

[15] Žalobce navrhl, aby soud vzhledem k tomuto předložil věc Ústavnímu soudu ČR s návrhem na zrušení ust. § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích pro rozpor s ústavním pořádkem. Dále zdůraznil, že postup správních orgánů v případě žalobce, který byl v den splatnosti poplatku nezletilý a navíc se v místě svého trvalého pobytu nezdržoval, byl postupem extrémně nespravedlivým, v rozporu se základními zásadami humanity, morálky a demokratického právního státu a s ústavním pořádkem.

V. Posouzení věci Krajským soudem v Brně

[16] Žaloba ve věci byla podána včas, a osobou oprávněnou. Soud o žalobě rozhodl za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez nařízení jednání.

[17] Soud se nejprve zabýval návrhem žalobce, aby věc předložil Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích z důvodu jeho rozporu s ústavním pořádkem. Krajský soud si dovoluje plně odkázat na argumentaci Nejvyššího správního soudu uvedenou v rozsudku ze dne 12. listopadu 2014, č.j. 1As116/2014-29 ve věci se shodným předmětem řízení a rozsáhle z tohoto rozsudku citovat. Nejvyšší správní soud se se shodnou argumentací, která byla použita i v předmětné věci, neztotožnil a pro předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem na vyslovení protiústavnosti předmětného ustanovení neshledal důvod.

[18] Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku uvedl: „*Ústavní soud ve své judikatuře vymezující metodologii pro přezkum ústavnosti zákonné úpravy daní, poplatků (případně jiných obdobných zákonem stanovených povinných dávek) a peněžních sankcí zdůrazňuje, že zákonodárci je svěřen široký prostor pro rozhodování o jejich předmětu, míře a rozsahu. Ústavní přezkum daně, poplatku a peněžité sankce se přitom omezuje pouze na posouzení z pohledu dodržení kautel plynoucích z ústavního principu rovnosti, a to jak neakcesorické (čl. 1 Listiny základních práv a svobod), tj. plynoucí z požadavku vyloučení svévole při odlišování subjektů a práv, tak i akcesorické v rozsahu vymezeném v čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Je-li předmětem posouzení ústavnost akcesorické nerovnosti vzhledem k vyloučení majetkové diskriminace, případně toliko posouzení skutečnosti, nepředstavuje-li daň, poplatek, příp. peněžité sankce případně dotčení v právu vlastnickém, je takový přezkum omezen na případy, v nichž hranice veřejnoprávního povinného peněžitého plnění jednotlivcem státu (či jiné veřejnoprávní korporaci) vůči majetkovému substrátu jednotlivce nabývá škrtícího (rdousícího) působení; jinými slovy vyjádřeno, má-li posuzovaná daň, poplatek, příp. peněžní sankce ve svých důsledcích konfiskační dopady ve vztahu k majetkové podstatě jednotlivce. Ústavní soud tak v těchto případech aplikuje strukturu zásady proporcionality v užším smyslu, a to zásadu proporcionality ve smyslu vyloučení toliko extrémní disproportionality [viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 7/03 (N 113/34 SbNU 165), ze dne 31. 1. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 24/07 (N 26/48 SbNU 303), o ústavnosti daňové části zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ze dne 21. 4.*

2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/08 (N 89/53 SbNU 125), o ústavnosti daně z převodu nemovitostí, anebo ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13, ve věci slevy na dani pro pracující důchodce].

[19] Ústavní soud tedy odmítá „svým úsudkem o vhodnosti veřejných politik nahrazovat úsudek demokraticky zvoleného zákonodárce, který má ve sféře veřejných politik široké možnosti uvážení, a také za případný neúspěch zvoleného řešení nese politickou odpovědnost. Jinými slovy, zákonodárce může v daňové oblasti činit i neracionální kroky, což ovšem ještě není důvod k zásahu Ústavního soudu. Ten zasáhne až tehdy, dojde-li k omezení vlastnického práva v intenzitě tzv. rdousícího efektu anebo dojde-li k porušení principu rovnosti v jeho akcesorické nebo neakcesorické podobě“ (nálezn sp. zn. Pl. ÚS 29/08, bod 61).

[20] Nejvyšší správní soud souhlasí se žalobkyní, že úprava místního poplatku obsažená v § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích ve znění účinném do 30. 6. 2012 byla v jistých ohledech iracionální, je však názoru, že zákonodárce nevybočil z mezí, které mu ve sféře daní, poplatků a peněžních sankcí vymezuje judikatura Ústavního soudu. Nelze totiž dovodit, že by předmětný místní poplatek měl buď konfiskační dopady ve vztahu k majetkové podstatě jednotlivce, anebo nepřipustně narušoval princip rovnosti.

[21] Zákon o místních poplatcích v posuzovaném období skutečně vymezoval poplatníka místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady tak, že jím mohly být i nezletilé osoby (v případech, kdy pro ně obec při zavedení předmětného místního poplatku nestanovila ve své obecně závazné vyhlášce žádné osvobození, k čemuž byla dle § 14 zákona o místních poplatcích oprávněna). Zároveň platilo, že pokud v těchto případech poplatek za nezletilé osoby neuhradili jejich zákonní zástupci, byly obce oprávněny vyměřit poplatek přímo nezletilým osobám a následně jej po nich vymáhat.....

[22] To skutečnost ale sama o sobě nezakládá protiústavnost dané úpravy. Stanovení určité daňové či poplatkové povinnosti nezletilé osobě nepovažuje Nejvyšší správní soud per se za nepřipustné, ostatně v českém právním řádu není až tak neobvyklé a výjimečné. Mezi zletilými a nezletilými poplatníky nerozlišuje zákon o místních poplatcích u většiny místních poplatků. V případě některých poplatků sice není příliš pravděpodobné, že by se jejich poplatníky reálně mohly stát i nezletilé osoby (např. poplatek za užívání veřejného prostranství), u některých poplatků však taková situace patrně nebude nijak nezvyklá (např. poplatek ze psů). Nezletilá osoba dále může být (a v praxi nezřídka bývá) poplatníkem daně z příjmů fyzických osob, v minulosti mohla být rovněž poplatníkem (nyní již zrušených) daní dědické, darovací a z převodu nemovitostí.

[23] Jistým specifikem místního poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady je, že jeho zákonná konstrukce umožňovala (a umožňuje i po novele provedené zákonem č. 174/2012 Sb., byť v omezené míře) vznik situací, kdy byl daný místní poplatek vyměřen nezletilým poplatníkům, kteří dosud neměli žádný majetek, ani žádný zdroj příjmů, z nichž by mohli tento poplatek hradit. Jestliže byl takto vzniklý nedoplatek následně vymáhán po předmětných poplatnících poté, co dovršili zletilost, je zřejmé, že jim musel „vstup do života“ ztěžovat a komplikovat. Nejvyšší správní soud si je těchto obtíží dobře vědom a nechce je nijak bagatelizovat, je však názoru, že nepředstavují omezení vlastnického práva v intenzitě tzv. rdousícího efektu, jak jej vymezuje judikatura Ústavního soudu. Roční sazba předmětného místního poplatku totiž mohla být v posuzované době v souladu s § 10b odst. 3 zákona o

místních poplatcích stanovena maximálně ve výši 500 Kč (příčemž včas neodvedené poplatky nebo jejich neodvedenou část mohla obec zvýšit až na trojnásobek). Penále, úrok z posečkání nebo splátek daně a úrok z prodlení podle zákona upravujícího správu daní se neuplatňoval (viz § 11 odst. 2 zákona o místních poplatcích ve znění účinném od 1. 11. 2007 do 31. 12. 2010, od 1. 1. 2011 je účinné ustanovení § 11 odst. 4 zákona o místních poplatcích, podle nějž se neuplatňují penále, úroky a pokuty upravené daňovým řádem, s výjimkou pořádkových pokut).

[24] *Žalobkyně spatřuje problematičnost posuzovaného ustanovení rovněž v tom, že nijak nezohledňuje skutečnost, zda fyzická osoba v obci, kde má evidován trvalý pobyt, skutečně bydlí a zda zde produkuje nějaký odpad. Podle žalobkyně se tedy spíše než o místní poplatek jedná o jakousi „daň z hlavy“.*

[25] *Žalobkyni je nutno přisvědčit v tom, že posuzovaný poplatek je skutečně konstruován jako „platba za osobu“. Vznik poplatkové povinnosti není v tomto případě nijak vázán na produkci komunálního odpadu konkrétní osobou, účel daného poplatku je rozpočtový, představuje v podstatě paušalizovaný příspěvek obci na provoz systému nakládání s komunálními odpady. Obec přitom může namísto předmětného místního poplatku vybírat buď úhradu za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů od fyzických osob na základě smlouvy (podle § 17 odst. 5 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů), anebo podle § 17a zákona o odpadech poplatek za komunální odpad vznikající na jejím území (obec si však musí zvolit, kterou z těchto plateb bude vybírat, dvě či dokonce všechny tři současně vybírat nelze). V případě uvedených plateb vybíraných na základě zákona o odpadech je pak předmětem poplatku (poplatkovou skutečností) vznik konkrétního komunálního odpadu, poplatky nejsou stanoveny sazbou, nýbrž v konkrétní výši s vazbou na skutečné výdaje při nakládání s odpady. Také poplatkové subjekty jsou stanoveny v souvislosti se vznikem konkrétních odpadů (viz také Pelc, V. Místní poplatky. Oprávnění obcí. Povinnosti podnikatelů, živnostníků a občanů. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 102–103).*

[26] *Uvedenou konstrukcí místního poplatku obsaženou v § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích se již v minulosti Nejvyšší správní soud zabýval. V rozsudku ze dne 31. 1. 2008, č. j. 5 Afs 175/2006 – 116, konstatoval, že místní poplatek za provoz systému nakládání s komunálními odpady musí platit i osoba, která žádný komunální odpad fakticky neprodukuje („Obec Volfartice ve své obecně závazné vyhlášce č. 2/2002 možnosti zavedení úlev či osvobození nevyužila a v projednávané věci tedy bezesbytku platí závěr, dle kterého byla poplatníkem předmětného místního poplatku bez výjimky každá fyzická osoba, která měla v této obci v rozhodném období trvalý pobyt. Evidentně by tedy tento místní poplatek byl povinen platit i ten, kdo je v obci pouze administrativně hlášen k trvalému pobytu, avšak fyzicky se zde nezdržuje a logicky tedy nemůže být ani původcem komunálního odpadu“). Odkázal přitom na nález pléna Ústavního soudu ze dne 10. 12. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 16/02 (N 152/28 SbNU 367). Tímto nálezem Ústavní soud zrušil část obecně závazné vyhlášky obce Vír o místním poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady, a to z důvodu, že příslušný článek vyhlášky vymezoval osoby osvobozené od poplatku v rozporu se zákonem a diskriminačním způsobem. Ve zbytku návrh na zrušení vyhlášky zamítl, zákonnou konstrukci předmětného místního poplatku tedy (přínejmenším implicitně) shledal souladnou s ústavním pořádkem.*

[27] Nejvyšší správní soud souhlasí s žalobkyní, že zákonné vymezení posuzovaného místního poplatku není v souladu s doktrinálním vymezením pojmu poplatek (jako rozlišující prvek mezi daní a poplatkem doktrína uvádí, že pro poplatky je typická určitá individuální protihodnota, zatímco daně jsou neekvivalentní platbou, viz např. Bakeš, M. a kol. *Finanční právo*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 85). V této absenci „doktrinální čistoty“ však nespatřuje rozpor s ústavním pořádkem. K závěrům výše citované judikatury lze dodat následující. Specifická konstrukce základu platby za nakládání s komunálním odpadem založená na „kapitačním principu“ („platba za osobu“) má legitimní důvody. Oproti konstrukcím představujícím platbu za skutečně vyprodukovaný odpad má tento způsob platby nepominutelné výhody, jakkoliv se může prima facie jevit, že platba za skutečně vyprodukovaný odpad je jednak spravedlivější (odpovědnost nese skutečný původce odpadu), jednak více motivující ke snižování objemu odpadu a k jeho třídění. V praxi tomu tak však nemusí být. Předně, dokazování, zda určitá osoba produkuje na území obce odpad a v jakém množství, je nesnadné a může správu dané platby neúměrně prodražit. Naproti tomu administrativní kritérium trvalého bydliště je snadno kontrolovatelné. Dále, systémy plateb za skutečně vyprodukovaný odpad mohou fyzické osoby „motivovat“ také k tomu, aby se odpadu zbavovaly nežádoucím způsobem (spalováním odpadu v lokálních topeništích, odkládáním odpadu do nádob jiných osob, do veřejných odpadkových košů, na tzv. „černé skládky“ atd.).

[28] Nejvyšší správní soud shrnuje, že posuzované ustanovení zákona o místních poplatcích sice mohlo v konkrétních případech vést k situacím, které adresáti této úpravy důvodně pociťují jako nespravedlivé, nejedná se však o ustanovení, které by bylo v rozporu s ústavním pořádkem. Navíc obce měly k dispozici nástroje, kterými mohly těmto nepříjemným dopadům předmětného místního poplatku na některé jednotlivce předejít. Jak již Nejvyšší správní soud zmínil výše, zákon o místních poplatcích dává obcím poměrně široký prostor pro vymezení úlev a osvobození od místních poplatků; mohou tak učinit v obecně závazné vyhlášce, kterou příslušné místní poplatky zavádí (§ 14 zákona o místních poplatcích). Obce dále měly (avšak pouze do 31. 12. 2010) pravomoc na žádost poplatníka prominout poplatek nebo jeho příslušenství z důvodu tvrdosti (§ 16 zákona o místních poplatcích ve znění před novelizací provedenou zákonem č. 281/2009 Sb.). “

[29] Krajský soud se s uvedenou argumentací Nejvyššího správního soudu plně ztotožňuje. Pro předložení věci Ústavnímu soudu není důvod.

[30] Žalobce konkrétně namítal, že důsledkem právní úpravy, především § 10b odst. 1 zákona o místních poplatcích je povinnost podílet se na úhradě nákladů odpadového hospodaření i v případě, že konkrétní osoba zde žádný odpad neprodukuje. Týká se to i dětí, které v obci reálně nebydlí, pouze tu mají hlášeno trvalé bydliště, což nemohou ani ovlivnit. Poukázal na možnost, uvedenou v judikatuře Ústavního soudu, odchýlit se od doslovného znění zákonného ustanovení.

[31] Podle § 10b odst. 1 zákona o místních poplatcích v tehdy účinném znění poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů platí a) fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt; za domácnost může být poplatek odváděn společným zástupcem, za rodinný nebo bytový dům vlastníkem nebo správcem; tyto osoby jsou povinny obci oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádějí.

[32] Soud konstatuje, že dle uvedené právní úpravy je skutečně jediným hlediskem pro posouzení, zda je fyzická osoba v daném případě poplatníkem, trvalý pobyt. To, zda osoba v obci rovněž produkuje odpad, hlediskem dle tohoto ustanovení ani jiného ustanovení není. Uvedené ustanovení je zcela konkrétní, jeho výkladem nelze dospět k jinému závěru. Správní orgány tedy neměly možnost v předmětné věci postupovat jinak, než poplatek žalobci vyměřit.

[33] Žalobce rovněž namítal, že v důsledku existující právní úpravy je řada občanů nucena platit náklady spojené s likvidací odpadu dvakrát. Jednou v obci, kde skutečně žije a odpad produkuje, podruhé v místě evidovaného trvalého pobytu. To je i případ žalobce, který je dlouhodobě umístěn v dětském domově, který náklady na likvidaci odpadu hradí. K tomu soud uvádí, že žalobce není nucen platit náklady na likvidaci odpadů dvakrát, tato skutečnost nevyplývá ani z tvrzení žalobce. Žalobce jako fyzická osoba je poplatníkem z titulu vedeného trvalého pobytu ve městě Brně, v Blansku je poplatníkem dětský domov, jak sám žalobce zároveň uvádí. Žalobce netvrdí, že by žalobci osobně vznikla povinnost platit v Blansku stejný poplatek. Soudu není známo, jakým způsobem platí za likvidaci odpadu Dětský domov v Boskovicích a nepovažuje za přínosné to zjišťovat. Jedná se bezesporu o jiný druh poplatku, než jsou místní poplatky fyzických osob.

[34] Nedůvodná je i námitka žalobce, že předmětný poplatek neměl být vyměřen žalobci z důvodu jeho nezletilosti a poplatek měl být vyměřen jeho rodičům s tím, že pozdější právní úprava zohlednila v tomto směru nesoulad této úpravy s ústavním pořádkem ČR. Dle platné právní úpravy nemohly správní orgány zohlednit, zda je poplatník zletilý či nezletilý, ani vyměřit poplatek rodičům nezletilého poplatníka, nemohly k tomu dojít ani výkladem příslušných ustanovení.

[35] Soud opět odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, čj. 1 As 116/2014-29, podle kterého „*Poplatníkem poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle § 10b odst. 1 písm. a) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění účinném do 30. 6. 2012, byla fyzická osoba, která měla v obci trvalý pobyt, bez ohledu na její věk. Dané ustanovení jednoznačně vymezovalo osoby povinné platit poplatek, nelze jej vykládat jako pravidlo určující pouze počet osob, za které je třeba poplatek platit. Jestliže byl tedy poplatek na jeho základě řádně vyměřen nezletilé osobě a její zákonní zástupci jej za ni neuhradili, je správce poplatku oprávněn takto vzniklý nedoplatek vymáhat po předmětné osobě.*“

[36] Soud připomíná, že předmětem řízení je místní poplatek za rok 2012. Změna zákona o místních poplatcích byla provedena zákonem č. 174/20012 Sb., účinným od 1. 7. 2012. Podle čl. II přechodných ustanovení se však poplatkové povinnosti za kalendářní rok 2012 a za předchozí kalendářní roky řídí dosavadními právními předpisy.

[37] Místní poplatek za rok 2012 byl vzhledem k obecně závazné vyhlášce statutárního města Brna č. 18/2010 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, čl. 4 odst. 1 splatný nejpozději do 31. 5. kalendářního roku. V té době byl žalobce nezletilý, ale jak je již výše uvedeno, na vznik poplatkové povinnosti to nemělo žádný vliv. Den 14. 6. 2012 žalobce nabyl zletilosti. V souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. mu v plném rozsahu vznikala způsobilost k

právním úkonům. Správce poplatku byl dle § 11 zákona o místních poplatcích povinen vyměřit místní poplatky platebním výměrem, jestliže nebyly zaplacený včas nebo ve správné výši. Postupoval tedy v souladu se zákonem, pokud vydal platební výměr č. 12/02/012880, č.j. ŽP/336619/12, ze dne 18. 12. 2012 a tento zaslal již zletilému žalobci, respektive jeho zástupkyni na základě plné moci.

VI. Závěr a náklady řízení

[38] Krajský soud v Brně tedy shledal námitky žalobce nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

[39] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 17. prosince 2014

JUDr. Zuzana Bystřická, v. r.
předsedkyně senátu